

Mô hình “nhà không dây điện” tại Nhật và sự khả năng thực hiện ở Việt Nam

YOSHII Michiko

Sau sự cố nhà máy điện hạt nhân ở Fukushima bắt đầu từ tháng 3 năm 2011, một số người Nhật thấy khó chịu về chế độ cung cấp điện gia dụng tại Nhật, đã có đề nghị khả năng sống hoàn toàn không có dây điện nối với công ty điện lực. Đó là mô hình “nhà không dây điện” do tổ chức NPO “Jienegumi” tạo ra.

Bài nghiên cứu này có các mục đích là:

- 1) giải thích chi tiết mô hình “nhà không dây điện”,
- 2) giới thiệu một số mô hình thương mại đang được thực hiện tại Việt Nam, và
- 3) suy nghĩ khả năng phổ biến mô hình này ở Việt Nam có được hay không.

Giá cả điện tại Nhật là một nơi trong những nơi có giá thương phẩm cao nhất thế giới, khoảng gấp đôi đơn giá tại Việt Nam. Trong tiền điện hàng tháng, người dân tự động phải chịu chi phí liên quan tới nhà máy điện hạt nhân, mặc dù đa số nhà máy đang ngưng, mà trong đó cũng có chi phí xử lý sự cố nhà máy điện hạt nhân.

Tổ chức NPO “Jienegumi” được thành lập tại Okayama, Nhật bản, bởi những người lãnh nạn từ sự cố hạt nhân tại khu vực Fukushima. Mô hình “nhà không dây điện” là pa-nen mặt trời và ắc quy để giữ điện. Ví dụ, tại nhà của Y, một trong 8 căn trên cả nước và là nhà đầu tiên tại Okinawa, 15 miếng pa-nen mặt trời sản xuất điện đặt trên mái nhà, sản xuất khoảng 5 kwh/ngày trừ ra khi mưa vài ngày liên tục vào mùa đông. Điện được giữ trong 24 cục ắc quy mỗi cái 2V mà để trong tủ inox mà được đặt kế bên nhà chính. Trong phòng salon có đồng hồ báo chỉ số Voltage để đang phát điện và báo chỉ số đang có bao nhiêu phần trăm điện năng trong các ắc quy.

Chi phí đầu tư đầu tiên khá lớn (khoảng 25,000 USD trường hợp nhà Y, khoảng 2,500 USD cho quy mô nhỏ hơn và nếu tự làm), phải tiết kiệm điện (không sài máy điều hòa, nội cơm điện, bàn ủi, lò vi sóng, v.v.) , phải báo tri các cục ắc quy hàng tháng, có 3 người sống trong nhà Y , cuộc sống luôn bình thường.

Ở Việt Nam, mô hình nhà này có khả năng thực hiện hay không? Đã có mô hình đầu tiên được xây tại Huyện Tam Dương, Tỉnh Vĩnh Phúc (cách Hà Nội khoảng 50 km phía tây bắc), trong nhà mới của một thực tập sinh cũ từ Nhật về, do chủ công ty Nhật là CTY Ligare, ở Tỉnh Shizuoka, Nhật Bản đầu tư. Công ty này, chuyên xây lắp thiết bị năng lượng mặt trời, hiện Cty đang kiểm cách phổ biến mô hình này ở Việt Nam.

Ở Miền Nam, có Cty Aeon, công ty siêu thị của Nhật có 2 cửa hàng ở Tp HCM, đã hỗ trợ cho 3 trường trung học phổ thông ở địa phương, panen mặt trời mà không có điện pin. Các hệ thống cung cấp điện trực tiếp dùng cho ban ngày, và có vai trò giáo dục cho các học sinh vì nằm ở ngoài sân, sát mặt đất dễ thấy.

Bảo tàng Chứng tích Chiến tranh Tp HCM, một bảo tàng lớn và nổi tiếng của nhà nước có rất đông khách trong và ngoại nước tới tham quan, đang xin UBND Tp HCM cho dự toán đặt nhiều pano mặt trời trên mái nhà. Ý đó do Bà Huỳnh Ngọc Vân, giám đốc bảo tàng nghĩ đến, sau khi chuyến đi thăm Okinawa và ghé thăm nhà Y ở đó.

Nhà không dây điện không thể thực hiện được với đầu tư tiền mà thôi. Đó yêu cầu cùng lúc sự thay đổi về cuộc sống mọi ngày của người ở trong nhà. Phải tiết kiệm điện. Người Việt Nam lớn tuổi đã có kinh nghiệm sống với thời kỳ ít điện như những năm 1980, dễ tiết kiệm điện hơn.

Hợp tác quy mô lớn về các nhà máy điện là một chuyện. Thế nhưng, 2 nước Việt Nam và Nhật Bản cũng có khả năng hợp tác, với quy mô nhỏ, qua mô hình “nhà không dây điện” này cũng là một dạng hợp tác quan trọng không chỉ cho 2 nước chúng ta mà là cho môi trường thế giới.

Các bài tham khảo

Kimura, Toshio (2015) *One can not die because of lack of electricity – Joyful “electricity reducing life” taught by an ex-designer of nuclear power reactor in TEPCO.* 木村俊雄「電気がなくても、人は死なない。元・東電原子炉設計者が教える楽しい『減電ライフ』」Yosen Co. 洋泉社、Tokyo 東京

Tanaka, Yu (2013) *Electricity should be self-sufficient – Off grid system conducts us to the life without nuclear power plant* 田中優「電気は自給があたりまえーオフグリッドで原発のいない暮らしへ」Godo Publishing House 合同出版、Tokyo 東京

Địa chỉ liên lạc

Michiko YOSHII (Ms.)

Ph. D (International Studies), Professor

Faculty of Humanities

OKINAWA UNIVERSITY

555 Kokuba, Naha-shi, Okinawa-ken 902-8521 JAPAN

TEL (81)(98) 832-3216 (ext. 237)

TEL (81)(98) 993-5074 (direct)

E-mail : yoshii@okinawa-u.ac.jp